

Prövning av barnets bästa – Nämndsbudget 2026

Ärendets diarienummer: FSKF- 2025- 268

Datum: 2025-11-20

Ansvarig avdelning: Planering och analys genom skrivargruppen

1. Beskriv ärendet

Beskriv vad ärendet handlar om och identifiera beslutet som ska prövas, samt redogör för vilka barn som berörs direkt eller indirekt, på kort eller lång sikt, i ärendet.

Denna prövning syftar till att tydliggöra hur barnets bästa har beaktats i arbetet med nämndsbudget 2026. Prövningen innehåller en strukturerad analys utifrån barnperspektiv, barnets perspektiv och barnrättsperspektiv, med kopplingar till Barnkonventionens artiklar.

Samtliga barn i kommunal förskola berörs indirekt av budgeten. Även barn som besöker öppen förskola och familjecentraler är indirekt berörda, liksom de barn som inte går i förskola och som den uppsökande verksamheten riktar sig till.

2. Beskriv ärendet utifrån barnets perspektiv

Väg in barnets eller barnens åsikter. I vissa fall kan det räcka att hämta in barns åsikter från tidigare undersökningar, forum för delaktighet och inflytande och dylikt. Om du har involverat barn ska du återkoppla resultatet till dem. Om du inte har beaktat barnens åsikter, motivera varför.

Nämndsbudgeten ger en aggregerad bild av huvudmannens planeringsprocess vilket bidrar till en hög grad av komplexitet som kan vara utmanade att involvera barn i. Under 2025 påbörjades ett utvecklingsarbete inom ramen för verksamhets- och budgetuppföljningen med fokus på att lyssna in barn och skapa delaktighet i enlighet med Barnkonventionens artikel 12. Detta arbete har fortsatt parallellt med nämndsbudget 2026. Den långsiktiga planen är att arbetet med barns röster och delaktighet ska ske systematiskt inom ramen för verksamhets- och budgetuppföljningen.

I nämndsbudget 2026 är barns åsikter i första hand inhämtade via ställföreträdare, den pedagogiska personalen närmast barnen, inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet där dialog är kärnan. Kvalitetsdialogerna är utformade för att ge kunskap om barns levnadsvillkor och för huvudmannen innebär dialogerna möjlighet att fånga upp barns röster och perspektiv till en övergripande nivå.

I årets kvalitetsdialoger har det funnits ett särskilt fokus på barns egna tankar och åsikter i utbildningen. Detta för att på ett tydligare sätt kunna lyfta barns röster i analyser inom det systematiska kvalitetsarbetet. Underlag från kvalitetsdialoger där fokus varit på barns egna tankar och åsikter i utbildningen ligger även till grund för nämndsbudget 2026.

3. Beskriv ärendet utifrån barnperspektivet

Undersök vilken kunskap, statistik och beprövad erfarenhet som finns i förvaltningen om barns levnadsvillkor i den aktuella frågan.

Malmö är en stad som präglas av skiftande förutsättningar och levnadsvillkor för barnen som bor där. Lägesbedömning 2025 synliggör återigen att socioekonomiska förutsättningar och barnens levnadsvillkor på ett genomgripande sätt påverkar vardagen i förskolorna. Det kan till exempel handla om olika förutsättningar i barnens hemförhållanden och närmiljö. Möjligheten till återhämtning samt trygga och positiva relationer som bidrar till barnens hälsa och välbefinnande är viktiga delar i förskolornas grunduppdrag. Det gäller även rörelse, matvanor och en väl avvägd dagsrytm. Bidragande till en god hälsa och välbefinnande hos barnen är också att få utveckla sin identitet och känna trygghet i den.

Genom sitt grunduppdrag har förskolenämnden potential att bidra till jämställda och jämlika livsvillkor, då en förskola av god kvalitet utgör en skyddsfaktor i sig. Särskilt gynnsamt är det för barn som lever under socioekonomiskt sårbara förutsättningar.

Nämndens uppföljningar visar dock att förskolornas förutsättningar att tillgodose varje barns behov av stöd, ledning och stimulans i sin utveckling och lärande fortsätter att variera mellan kommunens förskolor. Huvudmannen bedriver därför ett långsiktigt arbete för att höja utbildningens kvalitet och minska skillnaderna i måluppfyllelse mellan förskolor. På olika nivåer vidtas åtgärder som syftar till att skapa likvärdiga förutsättningar för att alla barn ska möta en utbildning där var och en kan utvecklas till sin fulla potential oavsett skillnader i uppväxtvillkor och förutsättningar, i enlighet med artiklarna, 2, 3 6 och 12.

Åtgärder, översyner och likvärdighetsinsatser sker bland annat utifrån nämndens prioriteringar som beslutas i nämndbudget 2026. Nämndens budget med dess prioriteringar och resurstilldelning påverkar i hög grad förskolornas förutsättningar. Nämndens prioriterade områden samt principer för resurstilldelning utgör därför grunden för analysen i föreliggande prövning av barnets bästa.

4. Beskriv ärendet utifrån barnrättsperspektivet

Identifiera vilka av barns rättigheter som påverkas av ärendet. Beakta särskilt grundprinciperna artikel 2, 3, 6 och 12.

Relevanta artiklar för prövningen av barnets bästa avseende nämndbudget 2026 är följande:

- Artikel 2 - Alla barn har samma rättigheter och lika värde. Inget barn får diskrimineras utifrån diskrimineringsgrunderna (kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, ålder) och inte heller utifrån socioekonomisk bakgrund eller geografisk hemvist. Ett barn får heller inte diskrimineras på grund av föräldrars, vårdnadshavares eller andra familje-medlemmars ställning, verksamhet, åsikter eller tro.
- Artikel 3 - Barnets bästa ska vara vägledande i alla beslut som berör barn direkt eller indirekt.
- Artikel 6 - Barns rätt till liv, överlevnad och utveckling. Artikeln inkluderar både rätten till fysisk överlevnad och hälsa samt den mentala, emotionella, andliga och sociala utvecklingen. I detta ingår rätten till utbildning.
- Artikel 12 - Barns rätt att uttrycka sina åsikter i frågor som berör dem. Barn kan tillfrågas direkt eller via ställföreträdare såsom vårdnadshavare eller pedagoger.
- Artikel 4 - Statens, regioners och kommuners ansvar att säkerställa att barnets rättigheter uppfylls och att lagar och resurser anpassas för att skydda barnets välfärd. Offentliga aktörer är skyldiga att använda sina tillgängliga resurser för att ge barn de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter som de har enligt konventionen. Detta kan inkludera ekonomiska resurser, utbildning och socialt stöd.
- Artikel 28 - Barns rätt till utbildning
- Artikel 24 - Barns rätt till bästa möjliga hälsa
- Artikel 26 - Barns rätt till social trygghet
- Artikel 31 - Barns rätt till lek, vila och fritid

5. Bedöm barnets bästa innan beslutet fattas

Analysera och tydliggör hur barnets rättigheter påverkas och barnets bästa har beaktats inför det tilltänkta beslutet. Om andra intressen än barnets bästa väger tyngre i beslutet motivera

varför beslutet fattas och föreslå kompensatoriska åtgärder som gynnar barnet och dess rättigheter.

Nämndens budget med dess prioriteringar och principer för resurstilldelning påverkar i hög grad förskolornas förutsättningar att bedriva en barnrättsbaserad förskola och utgör därför grunden för analysen i föreliggande prövning av barnets bästa. Genom prövningen anläggs ett barnrättsperspektiv som belyser nämndens prioriteringar, samt principer för resurstilldelning, utifrån barnkonventionens artiklar och intention.

Förskolenämndens prioriterade områden

Utifrån den senaste kunskapen om förskolornas planeringsförutsättningar och måluppfyllelse, samt kunskap om hur behov och levnadsvillkor ser ut för barn i förskoleåldern i Malmö, följer nu de områden som nämnden som kommunal huvudman prioriterar kommande år. Prioriteringarna innefattar fortsatt insatser för att stärka kvaliteten och likvärdigheten för barnen i förskolan och stärkt samverkan kring barns likvärdiga uppväxtvillkor.

Likvärdig förskola

Nämndens prioriteringar knyter an till förskolans kompensatoriska uppdrag och krav på likvärdighet i enlighet med artikel 2, (barn har samma rättigheter och lika värde) artikel 3 (barnets bästa) och artikel 6 (barns rätt till liv, hälsa och utveckling) och syftar till att ge långsiktiga effekter i arbetet med barnen. Arbetet handlar om att rikta resurser dit behoven är som störst utifrån barnets bästa, och ytterst om att uppfylla varje barns rätt till en likvärdig utbildning, enligt artikel 28.

Stärka kompetensen samt stärka förutsättningarna för ledning och styrning

Forskning visar att utbildningsnivå och kompetens hos den pedagogiska personalen närmast barnen är av central betydelse för en förskola med god kvalitet. I kvalitetsdialogerna uttrycker barn att de vill vara med den pedagogiska personal som de känner och som de känner sig trygg med.

Såväl Lägesbedömning 2025 som årets analyser av kompetensbehov visar på vikten av fortsatt arbete med att stärka kompetensen närmast barnen i förskolorna. Det framgår att en avgörande förutsättning för ökad likvärdighet i Malmö stads förskolor är att öka andelen förskollärare och att fördela denna kompetens utifrån behoven. Detta både utifrån förskolenämndens inriktning och de tydliggjorda förväntningarna i förskolans läroplan när det gäller förskollärarnas undervisningsansvar. Strävan efter en bättre tillgång till förskollärare går i linje med barnets bästa, artikel 3, då det har identifierats som en särskilt betydelsefull förutsättning för det pedagogiska arbetet med barnen.

Förskolenämndens fortsatta arbete under 2026 handlar om att stärka kompetensen närmast barnen och förutsättningarna för rektor att ta ansvar för utbildningen. Huvudmannen behöver säkerställa att det finns kompetens och resurser på samtliga nivåer för att identifiera och kompensera för skillnader i barns förutsättningar. Formell och hög kompetens hos medarbetarna och goda förutsättningar för rektorer och lokal ledning att styra och leda det kompensatoriska arbetet är centrala förutsättningar för stärkt likvärdighet för barnen på förskolorna i enlighet med artikel 2, 3 och 6.

Prioriterat stöd till förskolor i utvecklingsarbetet

Prioriterade områden är förskolornas värdegrundsarbete och barns språkutveckling. Ytterligare arbete handlar om att utveckla stödet till förskolorna när det gäller fysiska, sociala och pedagogiska lärmiljöer. Detta med fokus på tillgängliga lärmiljöer inomhus och utomhus och barns behov av omsorg, återhämtning och fysisk aktivitet. Detta i enlighet med artikel 24, barns rätt till bästa möjliga hälsa och artikel 31, barns rätt till lek vila och fritid. I dialogerna med barn lyfter barnen att det är viktigt att få leka utomhus och att miljön är spännande. För huvudmannen är det ett prioriterat arbete att säkerställa ändamålsenliga fysiska lärmiljöer, både inomhus och utomhus, som främjar likvärdigheten för alla barn.

Att stärka barns språk är inte bara en pedagogisk fråga. Språklig kompetens påverkar barns förutsättningar för delaktighet och inflytande, i linje med artikel 12. Språket har långsiktiga effekter på skolgång, hälsa och livsvillkor. Barn som får rätt stöd utvecklar större självförtroende, deltar mer aktivt i lek och lärande och får bättre förutsättningar att lyckas i skolan och i livet.

Alla barn har behov av att bli sedda av vuxna, bli lyssnade till och att få ta plats och uttrycka sin åsikt. I årets kvalitetsdialoger framgår det att barnen uttrycker att de vill ha inflytande. Förskolan har en viktig roll i att främja barns delaktighet och inflytande. I uppföljningar lyfts flera arbetssätt som förskolorna använder och som stödjer detta perspektiv, såsom projekterande arbetssätt och språkutvecklande metoder. Samtidigt beskrivs det hur låg kompetens närmast barnen, men även utmanande förutsättningar, såsom brist på tid och resurser kan försvåra möjligheten att komma nära barnet. Detta påverkar möjligheten att reflektera tillsammans under och efter aktiviteter för att fånga upp och synliggöra barns tankar och lärande.

Genom värdegrundsarbetet och i mötet med vårdnadshavare kan förskolan bidra till att förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och grundläggande demokratiska värderingar samt stärka trygghets- och skyddsfaktorer runt barnet. I förskolans läroplan betonas särskilt vikten av att värdegrundsarbetet behöver genomsyra hela utbildningen. På samma sätt som

utbildningsnivå och kompetens har lyfts fram som en grundorsak till måluppfyllelse visar analyser inom kvalitetsarbetet att värdegrundsarbetet är grundläggande för genomförandet av förskolans uppdrag i sin helhet.

Samverkan för likvärdiga uppväxtvillkor

Under 2026 prioriteras fortsatt samverkan kring de yngsta barnen tillsammans med andra nämnder, myndigheter och civilsamhälle. Samverkan är avgörande för likvärdiga uppväxtvillkor för barn och unga och en grundläggande förutsättning för arbetet med tidiga och förebyggande insatser. Tidiga insatser bidrar till en gynnsam utveckling för både barn, unga och vuxna i enlighet med artikel 3, barnets bästa, och dessutom till att mer effektivt använda samhällets resurser för att undvika mer kostsamma insatser längre fram.

Förskolenämnden arbetar fortsatt brett uppsökande för att nå de barn som inte tar del av förskola och som särskilt skulle ha nytta av att gå i förskola, till exempel nyanlända barn och barn som växer upp med socioekonomiska utmaningar. Det uppsökande arbetet är centralt för att nämnden ska leva upp till barnkonventionens grundprinciper, samt artikel 26, barn har rätt till social trygghet och artikel 28, varje barns rätt till utbildning.

Det lokala sammanhanget ställer också särskilda krav på nära samverkan med andra instanser och myndigheter, i syfte att bidra till det sociala skyddsnätet kring det enskilda barnet och dess familj. Staden har som helhet, enligt barnkonventionen, ett stort ansvar för att alla Malmös barn har levnadsvillkor som främjar en god hälsa och som gör det möjligt att utvecklas fysiskt, psykiskt och socialt. Vårdnadshavarna har det huvudsakliga ansvaret för det enskilda barnet men om de inte lyckas fullt ut är staden och staten ytterst ansvarig i enlighet med artikel 4.

Fördela och använda resurser där barnets bästa är vägledande

Sedan förskolenämnden fick ansvaret för den kommunala förskoleverksamheten i Malmö stad har målet varit att årligen höja grundbeloppet för att skapa förutsättningar för utveckling av verksamhetens kvalitet. Detta har möjliggjorts genom ökade kommunbidrag och statsbidrag såväl som genom ett ständigt arbete med att fördela och använda resurserna optimalt där barnets bästa är vägledande. Modellen för strukturersättningen som är en del av den ekonomiska fördelningen och ett av flera verktyg i huvudmannens kompensatoriska ansvar har uppdaterats, och ska implementeras under 2026, för att bättre möta vad modellen i dagsläget förväntas kompensera för (bristande social jämlikhet). När det gäller att leva upp till barnkonventionens intentioner och ge alla barn en likvärdig utbildning av god kvalitet i enlighet med artiklarna 2, 3, 6 och 28 så är en uppdaterad strukturersättningsmodell ett steg i detta uppdrag.

Bedömning av barnets bästa

Förskolenämnden gör bedömningen att barnets bästa har beaktats i framtagandet av nämndsbudget 2026. Utifrån ett barnperspektiv, barnets perspektiv och ett barnrättsperspektiv arbetar förskolenämnden ständigt med att fördela, rikta och använda personella, organisatoriska och materiella resurser optimalt där barnets bästa är vägledande.

I förslaget till nämndens budget för 2026 ökar grundersättningen per barn med totalt 5 146 kronor per plats, eller 4,5 procent, jämfört med budgeten för 2025. Det ska ställas i relation till förväntade kostnadsökningar under året om 2,7 procent. Det innebär att det ekonomiska utrymmet för förskolorna ökar.

Dock går det inte att säga att nämndens ambition att skapa likvärdiga förutsättningar för alla barn i förskoleålder uppnås. I flera delar av staden begränsas förskolornas möjligheter att arbeta kompensatoriskt av faktorer som låg förskollärartäthet och bristande tillgång till ändamålsenliga lokaler och utemiljöer. Bedömning i årets gapanalys är att förskollärartätheten behöver öka ytterligare. Ett centralt fokusområde de närmaste åren är därför att successivt växla kompetensprofilen i förskolan till en större andel förskollärare.

Begränsningar såsom förskollärartäthet sammanfaller ofta med stadens socioekonomiska struktur, vilket är särskilt problematiskt eftersom forskning visar att bristande kvalitet i förskolan kan få allvarliga konsekvenser för barn i socioekonomiskt utsatta områden. Ett tydligt exempel är det språkutvecklande arbetet: trots hög kvalitet når förskolorna inte alltid läroplanens mål. I områden med många flerspråkiga barn påverkas måluppfyllelsen av låg förskollärartäthet och mindre ändamålsenliga miljöer. Utmaningen förstärks när barngrupperna är homogena, med få språkstarka barn och begränsade kunskaper i svenska, vilket gör att barnen sällan möter språkstarka kamrater i vardagen.

Förskolenämnden har dock inte full rådighet över strukturella förutsättningar i staden som påverkar barns levnadsvillkor såsom socioekonomi, barnfattigdom, ohälsa och boendesegregation som på ett omfattande sätt påverkar det kompensatoriska uppdraget när det gäller att leva upp till barnkonventionens intentioner och ge alla barn en likvärdig utbildning av god kvalitet. Nämnden behöver i detta arbete fortsatt samverka med andra nämnder, myndigheter och civilsamhällesaktörer i staden för att på bästa sätt nyttja tillgängliga resurser för att uppfylla barns rättigheter, i enlighet med artikel 4. Stadens gemensamma förmåga att jämna ut skillnader i uppväxtvillkor är avgörande för hur väl förskolenämnden kommer lyckas med uppdraget. Förskolenämnden behöver fortsatt ges långsiktigt hållbara förutsättningar för att kunna bibehålla och vidareutveckla samverkan.

Nämndens möjligheter att leva upp till barnkonventionen påverkas även av vad som sker på den nationella nivån. Pågående nationella utredningar pekar på en ökad nationell styrning som ställer allt högre krav och förväntningar på förskolan både som skolform och som samhällsaktör. Stärkta förutsättningar som stödjer möjligheterna att leva upp till nya krav följer dock inte alltid med. Nämndens arbete för att stärka kvaliteten behöver ges långsiktiga förutsättningar för att varje barn ska få en trygg uppväxt i enlighet med barnkonventionen. I detta arbete har även staten ett ansvar i enlighet med artikel 4, varje stat ska ta ansvar för att utnyttja tillgängliga resurser för att uppfylla barns rättigheter.